

Samenvatting evaluatie pilot EU-Schoolfruitprogramma in het voortgezet onderwijs

Net als bij het schoolfruitprogramma voor basisonderwijs is er gedurende een periode van 20 weken structureel groenten en fruit aangeboden aan de leerlingen uit de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs. In totaal hebben er 14 scholen (waarvan een school op twee locaties heeft deelgenomen) meegedaan aan deze pilot. Naast het leveren van groenten en fruit worden de scholen ondersteund met lesmateriaal dat bij het onderwerp aansluit.

Deelnemende klassen en leerlingen:

Op de grote meerderheid van de pilotscholen is het fruit uitgedeeld in de klassen waarop de pilot gericht was; de 1^e en 2^e klassen. Op een tweetal scholen zijn de groenten en fruit ook uitgedeeld aan de hogerejaars leerlingen.

Wijze van verspreiding:

Op de meeste scholen is er voor gekozen om de groenten en het fruit klassikaal of op leerpleinen te verstrekken. Op een tweetal scholen is er vanaf het begin voor gekozen om het fruit in de kantine te verstrekken. De praktische uitvoerbaarheid van deze wijze was voor deze scholen de belangrijkste reden om voor deze methode te kiezen. Bij de verspreiding werd er bij deze scholen geen onderscheid gemaakt tussen onder- en bovenbouw en konden alle leerlingen van de groenten en het fruit pakken. Op één school is gedurende de 20 weken een overstap gemaakt van klassikaal uitdelen naar uitdelen in de overblijfruimte. Dit eveneens uit praktische overwegingen.

Afwegingen om voor een bepaalde verspreidingsmethode te kiezen:

- Mate waarin er in de les tijd is voor nuttigen van groente en fruit.
- Mate waarin docenten bereid zijn ruimte in te ruimen in de les voor het nuttigen van de groenten en fruit en het geven van uitleg over de producten en de effecten van goede voeding.
- Mate waarin leerlingen bereikt kunnen worden via de gekozen methode.
- Mate waarin toezicht georganiseerd kan worden.

De geleverde producten:

De kwaliteit en kwantiteit van de geleverde producten heeft men over het algemeen als (zeer) goed ervaren. De variëteit in geleverde producten was, afhankelijk van het seizoen, eveneens goed. De scholen spreken een duidelijke voorkeur uit voor producten die hapklaar zijn en zonder te veel bewerking en hulpmiddelen genuttigd kunnen worden. Bij de keuze voor de producten moet er volgens de scholen eveneens goed gekeken worden naar de veelal beperkte opslagmogelijkheden die een school heeft voor het bewaren van de geleverde groente en fruit.

Informatievoorziening en lesmateriaal:

De informatievoorziening voorafgaand aan de pilotperiode was voldoende en goed. De informatievoorziening gedurende de verstrekkingperiode wordt door enkele scholen als te summier betiteld. Men zou graag meer achterliggende informatie over groente en fruit en de effecten ervan op de gezondheid willen ontvangen.

Niet alle scholen zijn bekend met het beschikbare lesmateriaal of tevreden over het aanbod. Dit geldt voor zowel de hoeveelheid beschikbaar materiaal als voor de inhoud. De kritiek op de inhoud van het lesmateriaal heeft met name betrekking op het niveau van het lesmateriaal, diverse malen is genoemd dat het teveel op basisschool is gericht. De scholen hebben wel degelijk behoefte aan lesmateriaal, met name digitaal materiaal lijkt goed aan te sluiten bij de behoefte van de scholen.

De informatievoorziening aan het einde van het schoolfruitprogramma wordt meerdere malen als summier beoordeeld. Het is onvoldoende duidelijk of en hoe er vervolg aan het programma wordt gegeven of kan worden gegeven.

Kennisoverdracht

Op de pilotscholen wordt op diverse manieren aandacht geschonken aan gezonde voeding en een gezonde leefstijl. Op de meeste scholen is bijvoorbeeld een zogenaamde 'gezonde kantine' en naast het schoolfruitprogramma wordt er op de scholen vaak nog aan andere programma's en projecten gericht gezondheid meegedaan. Daarnaast worden er op de scholen maatregelen getroffen om gezond gedrag te stimuleren en ongezond gedrag te ontmoedigen. Voorbeelden hiervan zijn anti-rookbeleid en het verhogen van prijzen van ongezonde producten in de kantine. De mate waarin scholen beleidsmatig hiervoor zaken hebben vastgelegd, verschilt wel sterk per school.

Waardering:

Gemiddeld wordt het schoolfruitprogramma beoordeeld met het rapportcijfer 8,0. Zowel scholen, leerlingen als ouders zijn enthousiast volgens de schoolfruitcoördinatoren. Op verschillende scholen werd bij aanvang van de pilot bij de docenten weerstand ervaren, maar naar mate de periode vorderde ontstond bij deze groep ook enthousiasme. Volgens de schoolfruitcoördinatoren is het enthousiasme van docenten in hoge mate bepalend voor het slagen van het project.

Sterke punten:

- Gratis verstrekking maakt het project laagdrempelig.
- Het schoolfruitprogramma draagt bij aan het vergroten van het bewustzijn ten aanzien van het belang van gezond leven.
- Kennis bij leerlingen wordt vergroot.
- Kwaliteit van geleverde producten.

Verbeterpunten:

- Zorg voor producten die niet heel bewerkelijk zijn.
- Meer ondersteuning door het leveren van meer lesmateriaal gericht op deze doelgroep.
- Informatieverstrekking richting ouders om ook bij deze groep gedragsverandering en bewustwording te realiseren.
- Informatieverstrekking bij afloop project.

Voortzetting schoolfruit:

Het merendeel van de scholen ziet zelf geen mogelijkheden om het schoolfruitprogramma zelfstandig voort te zetten. Het ontbreken van budget is hierbij als de belangrijkste reden genoemd. De scholen geven aan dat het aanbieden van fruit tegen betaling waarschijnlijk een negatief effect zal hebben op de deelname van leerlingen aan het programma. Als er betaald moet worden voor de groenten en het fruit, denkt men dat de leerlingen naar verwachting de voorkeur zullen geven aan ongezonde snacks.

Ook is aangegeven dat de scholen te maken hebben met gezinnen waar geen geld is om 'extra's' zoals fruit te kopen, waardoor het aanbieden tegen betaling geen optie is. Twee scholen hebben de mogelijkheid gezien om budget vrij te maken en geven aan het fruitprogramma voort te zullen zetten.

Om het programma succesvol te introduceren is het van belang om docenten en andere functionarissen binnen een school te motiveren en enthousiasmeren. Ook ouders spelen volgens de coördinatoren een belangrijke rol in het bewustwordingsproces van leerlingen. Informatievoorziening dient hierop afgestemd te zijn.